

Меморандум на XIII Национална конференция на българските енергийни агенции и центрове, 04.12.2018 г., Хотел Балкан, София

13-тата конференция на АБЕА беше събитие обхванало широк кръг от предизвикателства пред енергийните политики на национално, регионално и общинско равнище. Конференцията дискутира както интелигентите сгради и градове, така и енергийният преход – как да се трансформират и ръководят градовете в посока към по-независим, по-отговорен и по-малко уязвим модел на ниско потребление на енергия и ресурси, както и да се споделят най-добрите практики за реализацията на такъв модел.

Целта на конференцията беше да се акцентира върху ролята и приноса на местните действия и общинските власти за един енергиен преход, който води до подобряване на качеството на живота чрез подобряване качеството на въздуха и изграждане на сгради с по-здравословен вътрешен микроклимат. Защото без добри енергийни политики не може да има добро качество на въздуха. Енергийният преход, който искат енергийните агенции и техните поддръжници е не само замяна на енергийни мощности и спестяване на емисии CO₂, не са преминаване от един енергиен източник в друг, а промяна в поведението и инвестициите, ускоряване на иновациите, чрез които да се създават нови работни места.

Енергийният преход в ЕС се случва на местно ниво чрез ангажирането на около 8000 местни власти и енергийни агенции в Европа и около 35 водещи общини и енергийни агенции и центрове в България чрез Конвентът на Кметовете. Водещите общини в България обхващат 2,6 млн. души население или 37% от населението на страната. В рамките на Европейския съюз те обхващат повече от половината на населението. Енергийните агенции и центрове са катализаторите на енергийния преход – те улесняват диалога между обществения и частния интерес, между техническите и финансовите въпроси, създават практични и полезни ресурси, ръководства, индикатори, подобряващи нашето занятие и експертиза, имат роля в агрегиране на по-малки проекти. Над 2 500 експерти от енергийните агенции в ЕС работят за енергийния преход на Европа.

Организатори на конференцията са енергийните агенции и центрове – иновативни, смели и модерни организации-работилници на добри практики. Те подкрепят с експертизата си местните власти, заедно с тях посрещнат предизвикателствата и поемат лидерската роля към чисто, здравословно, устойчиво енергийно бъдеще чрез по-добро

управление на енергията и енергийните разходи, чрез модернизиране на сградите и на отопление в тях. Благодарение на тези здраве работещи организации, вече намалява значително използването на нафта за отопление в обществените сгради, надяваме се в близко бъдеще да се откажем от използването на въглища и въглищни брикети за отопление в домакинствата, както и от използването на сурови дърва за огрев - тоест на замърсения въздух и защо не и сбогом на проектите за икономически неефективни заместващи мощности в енергетиката.

В рамките на първия панел „Предизвикателствата пред енергийните политики – национални и общински цели и предизвикателства“ бяха представени четири доклада.

Пътната карта на дългосрочния потенциал за децентрализирано производство на енергия от ВЕИ представя визията на Центъра на изследване на демокрацията по развитие на електроенергийни сектор на България до 2050 г. в три сценария, техническия потенциал на ВЕИ източници на електроенергия към 2050 г., сравнителна административна тежест в четири държави-членки на ЕС, примерна структура на финансовите параметри в инвестицията на малки ВЕИ мощности, икономически, управленчески и административни бариери пред децентрализацията и препоръки за отключване на дългосрочния потенциал за децентрализирано производство на електроенергия от малки ВЕИ централи.

България изостава значително от страните – членки на ЕС по икономически, икономико – енергийни и енергийно – екологични индикатори за развитие до 2040 г. Прогнозните изследвания показват, че при енергийна политика за устойчиво развитие по проблемни области в близките 25 г. България може да преодолее изоставането си и да постигне електроенергийна интензивност, енергийна и икономическа конкурентоспособност, съпоставими със значителна част от европейските страни.

Третият доклад „Интелигентният град – мисия възможна чрез синергия на интегрирани политики за устойчиво енергийно развитие и подобряване качество на въздуха“ беше в центъра на конференцията и обхваща количествени измерения на проблемите с КАВ на страната и ресурсни и технологични характеристики на градовете и общините в България (54 % от населението използват твърди горива за отопление), философията на интелигентните градове като среда на иновации, креативност, свързаност, диалог и партньорство и препоръки за интегриране с други политики на национално ниво, както и методически подход за разработване и приемане на планове за устойчиво, енергийни и климатично развитие до 2030 г. на общинско ниво.

Концепцията за интелигентните градове като предизвикателства пред европейските градове и тези в България бе обект и на втория панел на конференцията като обхваща както изграждането на прототип на „града в бъдещето“, неговата реализация и ускоряване на трансформацията чрез мобилизиране и ангажиране на цялата общност. Важен елемент на този преход е концепцията и реализацията на „енергийно позитивни зони“ и тяхната съдържателна интерпретация и реализация. Илюстрация в тази посока е опитът на Асеновград по пътя към устойчиво развитие, както

и „Интегрирано планиране на местни политики – общински планове за енергийна ефективност и транспорт“ на Агенцията за управление на енергия - Добрич.

Третата сесия на конференцията дискутира преминаването от енергоефективни сгради към сгради с близко до нулевото потребление. Първите два доклада бяха насочени към изграждане на знания и умения в строителния сектор и учебните програми в тази област и етапите на изграждане на енергийно ефективен дом. Третият доклад е посветен на болници с близко до нулево енергийно потребление в региона на Балканите – обект на проект с участие на Гърция, Албания, България и Кипър и обхваща методология, законодателство в страните – участнички и ситуацията в България. Анализът на енергийна характеристика на „почти нула енергийна сграда“ и на възобновяеми енергийни източници дават основание, че болници с близко до нулево потребление е изпълнима цел. Докладът „Енергиен мениджмънт – теория и практика: внедряване на ISO 50001 и организиране на общински енергиен мениджмънт“ представя нова програма на Федералното министерство на екологията на Германия – „европейска инициатива за климата“, партньор за България на която е Софийска енергийна агенция – СОФЕНА. Докладът представя дейностите и инструментите на проекта. Спестените разходи на топлинна енергия в училища, детски градини и общежития се очаква да бъдат до 25 % без нарушаване на топлинния комфорт на ползвателите.

„Системи за съхранение на електроенергия – обещаващо решение в сградите с близко до нулево потребление на енергия“ представя пилотните дейности в България (пилотни инсталации в района на Пловдив, Солун, Козани и Никозия по иновативна схема за управление на фотоволтаични системи с интегрирани системи за съхранение на енергията и система за онлайн мониторинг.

Представените на конференцията доклади, материалите за професионално обучение и уебсайта на публикации и позиции на АБЕА убедително илюстрират, че АБЕА е национално движение към модел за регионално и местно енергийно развитие, основан на трите взаимно усилващи се приоритета на стратегията 2020 на ЕС: интелигентно развитие, основано на знания и иновации, устойчиво развитие – по ресурсно ефективна, зелена и конкурентоспособна енергетика, и приобщаващо развитие, осигуряващо социално и териториално сближаване, съчетани с пакета „Чиста енергия за всички европейци“ - енергийна ефективност, ВЕИ и благополучие с потребителя като централна цел на енергийния преход.

Конференцията прие следните препоръки:

На национално ниво:

- Повишаване административния капацитет, сътрудничество и съвместни разпореждания и законови допълнения между институциите МОСВ, МЕ, МРРБ, МТСП и общините по актуални проблеми на управлението:

—Въвеждане на изисквания за качеството на горивата, включително към дървата за отопление (съдържание на влага);

—Разработване на пътна карта за извеждане на въглищата от употреба за отопление;

—Въвеждане на изисквания за отоплителните уреди и съоръжения – бързо въвеждане на Екодизайн регламентите;

—Въпросите с енергийното потребление на сектор „Домакинства“/жилищни сгради да намерят място в ЗЕЕ, като политиките за ЕЕ и ВЕИ се разглеждат в тяхната цялост и свързаност;

—Малките ВЕИ системи за собствени нужди да бъдат стимулирани като се намали тежестта на административните бариери, да бъде насърчавано ВЕИ – отоплението;

—В Закона за устройство на територията (ЗУТ) да намерят място изисквания за наличие на отоплителна инфраструктура в новите сгради, когато те са разположени в топлофицирани райони, а в случаите на енергийно обновяване - да се интегрират мерки за ЕЕ с промяна на вертикалните щрангове, да се въведат стимули за енерго-позитивни сгради;

—Промяна на програмата за енергийно подпомагане с акцент върху ЕЕ в отоплението.

- Законът за енергетиката, изменян и допълван за последното десетилетие около 40 пъти, по същество остава изключително архаичен, обхващайки единствено централизираните системи на националната енергетика. Разработването на съвременен йерархичен закон на енергетиката е важно условие за реализация на стратегия за устойчиво енергийно развитие на България.

На общинско ниво:

—Повишаване качеството на общинските програми за КАВ като се прилага съвременен енергийно моделиране и количествени оценки на сценарии за развитие на базата на енергийния баланс на общините;

—Разработване и приемане на интегрирани общински планове за действие за устойчиво енергийно и климатично развитие до 2030;

—Обществено съгласуване на приоритетните мерки за реализиране на целите за намаляване на въглеродните емисии и потреблението на енергия по сектори ;

—Мерките в общинските програми и планове за действия да бъдат обосновани, реалистични и отчитащи влиянието на енергоносителите върху изменението на климата.